

Végrehajtási iránymutatások az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület befogadási és sokszínűségi stratégiájához

1. változat –

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Oktatásügyi, Ifjúságpolitikai, Sportügyi és Kulturális Főigazgatóság
Európai Bizottság

B-1049 Bruxelles/Brussel

© Európai Unió, 2021

A további felhasználás a forrás feltüntetésével engedélyezett.

Az Európai Bizottság dokumentumainak további felhasználását a 2011/833/EU határozat szabályozza (HL L 330., 2011.12.14., 39. o.).

Végrehajtási iránymutatások az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület befogadási és sokszínűségi stratégiájához

1. változat – 2021.04.29.

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	4
1. Bevezetés	6
2. Háttér.....	7
a) Szakpolitikai keret és ösztönzők	7
b) Társadalmi háttér.....	7
c) Építkezés a korábbi programok tapasztalataira.....	8
3. A stratégia céljai	9
4. Fogalom meghatározások	10
a) Célcsoportok.....	10
b) A hozzáférhetőség és a megszólítás akadályai.....	10
i. Fogyatékoságok.....	10
ii. Egészségi problémák	10
iii. Az oktatási és képzési rendszerekkel kapcsolatos akadályok	10
iv. Kulturális különbségek	11
v. Társadalmi akadályok	11
vi. Gazdasági akadályok	11
vii. A hátrányos megkülönböztetéshez kapcsolódó akadályok	11
viii. Földrajzi akadályok.....	12
c) A sokszínűség megértése	12
5. A programok befogadást és sokszínűséget támogató mechanizmusai	12
a) Befogadás és sokszínűség mint prioritások az értékelési folyamatban	12
b) A programok hozzáférhetősége és felhasználóbarát jellege	13
c) Előkészítő látogatások.....	13
d) Megerősített mentorálás.....	13
e) Célzott pénzügyi támogatás.....	13
f) Kisebbségi, könnyebben hozzáférhető tevékenységek.....	14
g) Fokozatos kapacitásépítési pályák	14
h) A projekt formátuma és a mobilitás időtartama	15
i) Helyi szintű európai tevékenységek	15
j) Online cserék.....	15
k) A nyelvtanulás támogatása.....	15
6. A szervezetek szerepe a projektek előkészítésében, bevezetésében és nyomon követésében	15
a) Hálózatépítés és kapacitásépítés a befogadás és a sokszínűség érdekében	16
b) A résztvevők méltányos és átlátható kiválasztása	16
c) Tájékoztatás és megszólítás	16
d) A résztvevők felkészítése és támogatása valamennyi projektszakaszban	17
i. A projekt előtt	17
ii. A projekt alatt	18
iii. A projekt után	18
e) A közösségi részvétel ösztönzése és támogatása	18
7. A nemzeti irodák, az erőforrásközpontok és az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) szerepe.....	18
a) Információszolgáltatás és tájékoztatás	19
b) Támogató megközelítés	19
c) Stratégiai fellépés.....	19
d) A befogadásért felelős tisztségviselők	20

e)	Képzés és hálózatépítés a szervezetek, a nemzeti irodák személyzete és az értékelő szakértők számára	20
f)	Nyomon követés és jelentéstétel	21
g)	Más programokkal való szinergiák	21
8.	Inspiráció a sikeres tapasztalatokból és a bevált gyakorlatokból	21

1. Bevezetés

Az egyenlőség és az inkluzivitás elve az Európai Unió alapértékeinek részét képezi. A társadalmak ugyanakkor sok tekintetben egyre sokszínűbbekké válnak. Ez azt eredményezi, hogy nagyobb szükség van arra, hogy megtanuljunk eligazodni a sokszínűségben, és hogy befogadó és összetartó társadalmakat hozzunk létre Európában. Az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület uniós programok (a továbbiakban: a programok) olyan kulcsfontosságú programok, amelyek ezt támogatni tudják.

Az Európai Unió (EU) programjainak mindenki számára hozzáférhető lehetőségeket kell biztosítaniuk. Egyesek azonban nem tudják egyformán kihasználni ezeket a lehetőségeket, mivel különböző akadályokkal szembesülnek. Az oktatás, a képzés és az ifjúsági munka területén hozzáférési akadályokkal küzdő vagy kevesebb lehetőséggel rendelkező emberek bevonása számos szakpolitikai kezdeményezés kulcsfontosságú célkitűzése. Az EU oktatási, ifjúsági és sportprogramjai korábban is foglalkoztak a befogadással, de az értékelések és a kutatások a hozzáférés és az inkluzivitás további bővítésének szükségességére mutattak rá.

Az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület új programgenerációjában a befogadás és a sokszínűség ösztönzéseként az ezekre az új programokra vonatkozó rendeletek külön fejezetet tartalmaznak a befogadásról, többek között arra kéri az Európai Bizottságot, hogy hozzon létre a befogadást célzó intézkedéseket felölelő új keretrendszert, amely felvázolja az elkövetkező hét év fő munkaterületeit e tekintetben. A két programot létrehozó rendeletekről folytatott intézményközi tárgyalásokkal párhuzamosan, valamint annak biztosítása érdekében, hogy az új programok már a kezdetektől fogva tartalmazzák ezt a fontos horizontális dimenziót, a tagállamokkal, az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület nemzeti irodáival és az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökséggel (EACEA), hálózatokkal, nem kormányzati szervezetekkel, szakértőkkel és végső kedvezményezettekkel, köztük a kevesebb lehetőséggel rendelkezőkkel közösen megindult az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület inkluzívabbá tételére irányuló munka.

Ez a dokumentum ennek a közös alkotási folyamatnak az eredménye, és a programok különböző szektoraiban szerzett tapasztalatokra épít, továbbá ösztönzi a szektorok közötti kölcsönös inspirációt és motivációt. Közös fogalom meghatározásokat vezet be a különböző szektorok, célcsoportok és a befogadással kapcsolatos konkrét célkitűzések tekintetében, és az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület nemzeti irodáival és más külső érdekelt felekkel szoros együttműködésben került kidolgozásra annak érdekében, hogy az Erasmus+ program és az Európai Szolidaritási Testület a kevesebb lehetőséggel rendelkező emberek számára is elérhető legyen.

Ez a dokumentum a következő aspektusokkal foglalkozik: a 2. szakasz a szakpolitikai háttérter részletezi, az érintett területekre vonatkozó korábbi programok tapasztalataira építve. A stratégia célkitűzéseit a 3. szakasz tovább részletezi.

A 4. szakasz segít megadni a szükséges fogalom meghatározásokat, míg a programokon belül a lehető legszélesebb körű hozzáférhetőségük biztosítása érdekében rendelkezésre álló intézkedéseket az 5. és 6. szakasz ismerteti. A 7. szakasz iránymutatást ad a nemzeti irodáknak, az erőforrásközpontoknak és az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökségnek arra vonatkozóan, hogy hogyan alkalmazzák a stratégiát a programok által támogatott tevékenységekre. A 8. szakasz példákat tartalmaz a bevált gyakorlatokra és a vonatkozó eszközök legjobb felhasználásának módjára.

2. Háttér

a) Szakpolitikai keret és ösztönzők

Az egyenlőség és az inkluzivitás elve az Európai Unió alapértékeinek részét képezi és az uniós szerződésekben is benne foglaltatik¹: „Az Unió minden tevékenysége során tiszteletben tartja a polgárai közötti egyenlőség elvét; az Unió intézményei, szervei és hivatalai valamennyi uniós polgárt egyenlő figyelemben részesítik.”

Az oktatás, a képzés és az ifjúsági munka területén hozzáférési akadályokkal küzdő vagy kevesebb lehetőséggel rendelkező emberek bevonása az európai oktatási térség létrehozására irányuló bizottsági kezdeményezés², valamint az uniós ifjúsági stratégia³ és az európai ifjúsági célok⁴ kulcsfontosságú célkitűzése. A szociális jogok európai pillére szerint „mindenkit megillet a magas színvonalú és inkluzív oktatáshoz, képzéshez és az egész életen át tartó tanuláshoz való jog”⁵. Összhangban van továbbá az Egyesült Nemzetek 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjével⁶ is, amelynek célja többek között „az inkluzív és méltányos minőségi oktatás és az egész életen át tartó tanulás lehetőségeinek biztosítása mindenki számára”.

Az Európai Tanács⁷ e tekintetben hangsúlyozta, hogy „az oktatás és a kultúra a befogadó és összetartó társadalmak kialakítása [□□...] szempontjából is alapvető jelentőséggel bír”, és ennek fényében felkérte a tagállamokat, a Miniszterek Tanácsát és az Európai Bizottságot, hogy folytassák a munkát „a mobilitás fokozása és a csereprogramok ösztönzése céljából, ami többek között a jelentős mértékben megerősített, inkluzív és kibővített program(ok) révén érhető el”.

Továbbá a sport a személyes, szociális és tanulási készségek keretrendszerébe, amely előmozdítja a toleranciát, a szolidaritást, az inkluzivitást, valamint a sport egyéb értékeit és az uniós értékeket. A sportra vonatkozó új uniós munkaterv egyik célja a sportban és az egészségfejlesztő testmozgásban való részvétel növelése az aktív és környezetbarát életmód, a társadalmi kohézió és az aktív polgári szerepvállalás előmozdítása érdekében.

E szakpolitikai háttér ismeretében és az érdekelt felek észrevételeinek figyelembevételével az az elv, amely szerint a programoknak mindenki számára hozzáférhetőnek kell lenniük függetlenül attól, hogy ki milyen akadályokkal szembesül,⁸ kiindulási alap az összes olyan lehetőséghez, amelyet az EU-n belüli és kívüli egyének és szervezetek számára kínálnak annak érdekében, hogy senki ne maradjon ki, és befogadóbb, igazságosabb, környezetbarátabb és digitálisan felkészültebb társadalmakat eredményezzenek.

b) Társadalmi háttér

A társadalmak sok tekintetben egyre sokszínűbbekké válnak (kultúrák, képességek, társadalmi csoportok, szexuális irányultságok, politikai vélemények, identitások, oktatás, képzés, írástudás szintje stb.). Ez azt eredményezi, hogy nagyobb szükség van arra,

¹ Az egységes szerkezetbe foglalt szöveg 9. cikke.

² Az Európai Bizottság 2018. május 22-i COM(2018) 268 közleménye.

³ A Tanács 2018. november 15-i 14080/18 állásfoglalása a 2019 és 2027 közötti időszakra szóló uniós ifjúsági stratégiáról.

⁴ https://ec.europa.eu/youth/policy/youth-strategy/youthgoals_en

⁵ https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_hu

⁶ https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals_hu

⁷ A Tanács 2017. december 14–15-i ülésének következtetései.

⁸ [Hivatkozás a jogi alapokra].

hogy megtanuljuk eligazodni a sokszínűségben, és befogadó és összetartó társadalmi rendszereket hozunk létre informális, iskolarendszeren belüli és iskolarendszeren kívüli oktatási tevékenységek révén. Európa jövőképe az, hogy biztosítja a szükséges támogatást azon kihívások kezeléséhez, amelyekkel az emberek e folyamat során szembesülhetnek.

A modern társadalmak és politikai rendszerek a polgárok demokratikus folyamatokba és közéletbe való bevonásán és az azokban való aktív részvételén alapulnak, függetlenül a polgárok háttérétől és életkörülményeitől⁹. E tekintetben a programokban való részvétel hozzájárulhat a közös polgárság érzésének kialakításához és a társadalomban való nagyobb mértékű részvétel előmozdításához, amint azt az Erasmus+ (2014–2020) félidős értékelése és számos kutatási tevékenység is mutatja¹⁰.

c) Építkezés a korábbi programok tapasztalataira

1987 és 2020 között több mint 10 millió résztvevő vett részt uniós oktatási, képzési, ifjúsági és sportprogramokban. A 2014 és 2017 közötti időszakban a kevesebb lehetőséggel rendelkező emberek aránya átlagosan az összes résztvevő 11,5%-át tette ki¹¹ valamennyi programszektoron belül. A szektorok között azonban jelentős eltérések mutatkoztak. Például az ifjúsági projektekben csaknem 30%-ban vettek részt kevesebb lehetőséggel rendelkező fiatalok, hiszen minden harmadik sportprojekt a társadalmi befogadással kapcsolatos kérdésekkel foglalkozott.

Míg az Erasmus+ program¹² az elődjeinél jobb eredményekről számolt be a kevesebb lehetőséggel rendelkező emberek bevonása terén, a program félidős értékelése rámutatott arra, hogy tovább kell bővíteni a hozzáférést és az inkluzivitást¹³.

A korábbi programok nem tartalmaztak közös fogalom meghatározásokat a különböző szektorok, célcsoportok és a befogadással kapcsolatos konkrét célkitűzések tekintetében. Ez jelentős bonyodalmat eredményezett az adatok szektorok közötti érdemi összehasonlítása, valamint a nemzeti és uniós szintű átfogó stratégiák kialakítása terén.

Európai szinten stratégiai iránymutatásokat határoztak meg a befogadásra és a sokszínűségekre vonatkozóan, és nemzeti szintű végrehajtásuk módja országonként eltérő volt. Előfordult azonban, hogy a kedvezményezettek arról számoltak be¹⁴, hogy javítani lehetne az integrációs kérdésekkel kapcsolatos kommunikációt és koordinációt a projektek körében, függetlenül attól, hogy a brüsszeli székhelyű Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) által irányított fellépések vagy a programokban részt vevő különböző programországok Erasmus+ nemzeti irodái révén támogatták-e azokat.

A befogadásra és a sokszínűségekre vonatkozó közös stratégiai megközelítés lehetőséget kínál arra, hogy építsünk az egyes szektorokban a befogadással kapcsolatban szerzett tapasztalatokra, és ösztönözzük a szektorok közötti kölcsönös inspirációt és motivációt. Ezért született meg az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület 2020 és 2027 közötti időszakra szóló átfogó stratégiája. A stratégiának előnyére válhat a nemzeti irodák, az erőforrásközpontok és a végrehajtó ügynökség gazdag tapasztalata.

⁹ Európai Oktatási és Képzési szakértői testület – Befogadás és állampolgárság vitaanyag (2019. január 24-i fórum).

¹⁰ Például az ifjúság területén: www.researchyouth.eu; a felsőoktatásban: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-2548_hu.htm

¹¹ Forrás: A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának Az Erasmus+ program (2014–2020) félidős értékelése, COM(2018) 50, 2. oldal.

¹² Mivel az Európai Szolidaritási Testület 2018 októberében önálló programként jött létre, inkluzivitásának érdemi értékelésére csak a 2021–2027-es időszak tekintetében kerülhet sor.

¹³ Lásd a 11. lábjegyzetet.

¹⁴ Például az EACEA tematikus klasztertervezetének következtetései, 2017. október.

3. A stratégia céljai

E stratégia célja, hogy segítsen mindenki számára méltányos hozzáférési lehetőségeket teremteni e programokhoz. Ezt úgy kell elérni, hogy felszámoljuk azokat az akadályokat, amelyekkel (az alábbiakban ismertetett) különböző célcsoportok szembesülhetnek az ilyen lehetőségekhez való hozzáférés során Európán belül és kívül. Ez a stratégia támogató keretet biztosít az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület programjain keresztül támogatott, befogadással és sokszínűséggel kapcsolatos projektekhez.

A stratégia célja továbbá, hogy előmozdítsa a sokszínűség minden fajtáját mint a tanulás értékes forrását, és arra törekszik, hogy felkészítse a program érdekelt feleit, különösen a projektszervezőket és a résztvevőket arra, hogy minden projekt típusban pozitívan működjenek együtt a különböző háttérű, különféle személyekkel.

Ennek végső soron több és jobb projekthez kell vezetnie, amelyek vagy közvetlenül bevonják a kevesebb lehetőséggel rendelkező embereket, vagy pedig a befogadással és a sokszínűséggel kapcsolatos kérdésekre összpontosítanak. Mindkét típusú, a befogadást és a sokszínűséget előmozdító projektnek pozitív változást kell eredményeznie a kevesebb lehetőséggel rendelkező emberek és a társadalom számára, végső soron hozzájárulva az egyenlőtlenség csökkentéséhez.

A stratégia ezt a következők révén kívánja megvalósítani:

1. Közös értelmezés kialakítása azon személyek tekintetében, akik kevesebb lehetőséggel rendelkező embereknek tekinthetők, és koherens keret létrehozása számukra a programokba való bevonásuk érdekében.
2. A programok tevékenységeiben részt vevő valamennyi szereplő befogadás és sokszínűség iránti elkötelezettségének fokozása, valamint a projektek keretében a sokszínűség minden fajtája iránti pozitív megközelítés.
3. A kedvezményezett szervezetek támogatása a kevesebb lehetőséggel rendelkező embereket bevonó, minőségibb projektek létrehozásában (pl. képzés, eszközök, finanszírozás, coaching stb. biztosítása).
4. A kevesebb lehetőséggel rendelkező emberek számára a programokban való részvétel akadályainak csökkentése, a pályázók és a potenciális pályázók támogatása ezen akadályok leküzdésében, valamint a tanulás, a munkavégzés vagy az önkéntesség megfelelő feltételeinek megteremtése támogatási igényeik kielégítése révén.
5. A programok keretében a kevesebb lehetőséggel rendelkező emberek és a velük dolgozó személyek által szerzett tapasztalatok és kompetenciák elismerésének előmozdítása.
6. Annak biztosítása, hogy a befogadásra és a sokszínűségre helyezett hangsúlyt a programok irányításának és a projektéletről szóló valamennyi szakaszában figyelembe vegyék: azaz a projekt előtt (promóció, megszólítás, támogatás, értékelés stb.), a projekt során (résztvevők kiválasztása, előkészítés, végrehajtás, eredmények stb.) és a projektet követően (a projekt eredményeinek értékelése, terjesztése és hasznosítása, nyomon követés stb.).
7. A befogadás és a sokszínűség láthatóságának növelése, valamint az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület programjainak magas színvonalú végrehajtásában játszott szerepének megerősítése.

E célok és intézkedések a programok jogalapjában megállapított fogalom meghatározásokat és célkitűzéseket hivatottak kiegészíteni és részletezni¹⁵.

¹⁵ A vonatkozó rendelet melléklete állapítja meg az általános és egyedi célkitűzések megvalósítása terén a programokkal elért haladásról való beszámolás céljára használandó mutatókat.

4. Fogalommeghatározások

a) Célcsoportok

Az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület programjait létrehozó rendeletek a következőképpen határozzák meg a „kevesebb lehetőséggel rendelkező fiatalok” fogalmát: „olyan személyek, akik gazdasági, társadalmi, kulturális, földrajzi vagy egészségügyi okokból, migráns háttérük miatt vagy olyan okokból, mint például fogyatékoság vagy tanulási nehézségek, vagy bármely egyéb okból, beleértve az Európai Unió Alapjogi Chartájának 21. cikke szerinti megkülönböztetés alapjául szolgáló okot is, olyan akadályokkal szembesülnek, amelyek megakadályozzák őket abban, hogy ténylegesen hozzáférjenek a program keretében fennálló lehetőségekhez”¹⁶.

E stratégia fő célcsoportjai ezért az életben kevesebb lehetőséggel rendelkező emberek, akik emiatt a társaikhoz képest hátrányos helyzetben vannak a programokban és/vagy az oktatási és képzési rendszerekben való részvétel tekintetében. E személyek az alábbi felsorolásban említett egy vagy több kirekesztő tényező miatt találhatják magukat hátrányos helyzetben.

Ezek a tényezők megnehezíthetik a programok kínálta lehetőségekhez való hozzáférést, különösen bizonyos megszólítási, kommunikációs és projekttervezési struktúrákkal és gyakorlatokkal összefüggésben, és így akadályokká válhatnak. A kontextustól és a résztvevő(k) visszajelzéseit és észrevételeit figyelembe vevő, jól tájékozott személyzet megítélésétől függ, hogy egy adott projektnek vagy résztvevőnek további támogatást kell-e kapnia a befogadás és a sokszínűség érdekében.

b) A hozzáférhetőség és a megszólítás akadályai

A korábbi tapasztalatok segítenek azonosítani azokat a fő akadályokat, amelyek a kevesebb lehetőséggel rendelkező emberek nagyobb mértékű részvétele útjában állnak v. Az említett lehetséges akadályok alábbi felsorolása nem a teljesség igényével készült, és csupán referencia a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyek hatékonyabb megszólítását és nagyobb arányú elérését szolgáló intézkedések megtételéhez. Ezek az akadályok önmagukban és együttesen is gátolhatják az érintettek részvételét.

i. Fogyatékoságok

Fogyatékosággal élő személy minden olyan személy, aki tartós fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását¹⁷.

ii. Egészségi problémák

Az akadályok súlyos vagy krónikus betegségeket, illetve más fizikai vagy mentális egészséggel kapcsolatos állapotokat foglalnak magukban, amelyek útját állják annak, hogy az érintettek részt vegyenek a programokban.

iii. Az oktatási és képzési rendszerekkel kapcsolatos akadályok

Az oktatási és képzési rendszerekben különböző okokból nehezen teljesítő egyének, a korai iskolaelhagyók, a NEET-fiatalok (nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem

¹⁶ Bár ezek a szövegek a társjogalkotók közötti politikai megállapodáson alapulnak, e dokumentum írásának időpontjában a két rendelet együttdöntési elfogadási eljárás alatt áll, ami azt jelenti, hogy a két rendelet esetében hivatkozott szöveget a hivatalos hatálybalépésükig tervezetnek kell tekinteni.

¹⁷ Az ENSZ fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló egyezménye:

<https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>

részesülők) és az alacsonyan képzett felnőttek akadályokba ütközhetnek. Ezek a tanulmányi nehézségek – bár személyes körülményekhez is kapcsolódhatnak, és más tényezők is közrejátszhatnak – főként olyan kialakítású oktatási rendszerekből erednek, amelyek strukturális korlátokat hoznak létre, és/vagy nem veszik teljes mértékben figyelembe az egyének sajátos igényeit. Az egyének részvételét szintén akadályozhatja, ha a tantervek felépítése megnehezíti azt, hogy az érintettek a tanulmányaik keretében külföldi tanulási vagy képzési célú mobilitási programban vegyenek részt.

iv. Kulturális különbségek

Bár a kulturális különbségek bármilyen háttérű személy esetében akadályként foghatók fel, a kevesebb lehetőséggel rendelkező egyéneket különösen érintik. Az ilyen különbségek általában véve is jelentős akadályt jelenthetnek a tanulás szempontjából, azonban a migránsok vagy menekültek – különösen az újonnan érkezett migránsok –, a nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozók, a jelyelvhasználók, a nyelvi alkalmazkodás és kulturális befogadás terén nehézségekkel küzdők stb. számára még több nehézséget okoznak. Ha az egyének a különféle programtevékenységek során idegen nyelvekkel és kulturális különbségekkel szembesülnek, az elveheti a kedvüket, vagy bizonyos mértékben korlátozhatja a részvételükből származó előnyöket. Az ilyen kulturális különbségek akár vissza is tarthatják a potenciális résztvevőket attól, hogy támogatást igényeljenek a programokon keresztül, tehát belépési korlátot képezve gátolhatják a részvételt.

v. Társadalmi akadályok

Akadályt jelenthetnek a társadalmi alkalmazkodás nehézségei, így kihívásokkal szembesülhetnek például a korlátozott szociális kompetenciákkal rendelkező, antiszociális vagy veszélyes magatartású személyek, a (korábbi) bűnözők, (korábbi) kábítószer-fogyasztók vagy alkoholisták, vagy a társadalom által marginalizált egyének. További szociális akadályok származhatnak a családi körülményekből; például abból, ha valaki a családból elsőként vesz részt felsőoktatásban, vagy ha az illető (különösen egyedülálló) szülő, gondozó, családfenntartó vagy árva, ha intézményi gondozásban részesül, vagy korábban abban részesült.

vi. Gazdasági akadályok

Akadályt jelenthet a gazdaságilag hátrányos helyzet, például az alacsony életszínvonal vagy az alacsony jövedelem, így nehézségekbe ütközhetnek azok a tanulók, akiknek munkát kell vállalniuk ahhoz, hogy eltartsák magukat, vagy a szociális jóléti rendszerre szoruló személyek, a tartósan munkanélküliek, a bizonytalan helyzetben lévők vagy szegénységben élők, a hajléktalanok, valamint az eladósodott vagy pénzügyi problémákkal stb. küzdő egyének.

Egyéb nehézségek adódhatnak az olyan szolgáltatások (különösen a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyeknek nyújtott támogatás) korlátozott hordozhatóságából, amelyeknek a résztvevőkkel együtt „mobilisnak” kell lenniük, ha az illető távoli helyre, sőt külföldre megy.

vii. A hátrányos megkülönböztetéshez kapcsolódó akadályok

Akadályok merülhetnek fel a nemhez (nemi identitás, nemi önkifejezés stb.), életkorhoz, etnikai hovatartozáshoz, valláshoz, meggyőződéshez, szexuális irányultsághoz, fogyatékosághoz vagy interszekcionális tényezőkhez (a megkülönböztetésen alapuló említett egy vagy több akadálynak a kombinációja) kapcsolódó megkülönböztetés eredményeként.

viii. Földrajzi akadályok

A távoli vagy vidéki területeken, a kis szigeteken, a peremterületeken/legkülső régiókban, a városi elővárosokban, a rosszabb infrastruktúrával rendelkező területeken (korlátozott tömegközlekedés, kevés lehetőség) vagy harmadik országok kevésbé fejlett területein stb. való tartózkodás is akadályt jelenthet.

c) A sokszínűség megértése

E stratégia összefüggésében a sokszínűség különféle különbségekre utal. A sokszínűség egyes típusai – például az etnikai hovatartozás, a vallás, a kultúra és a nyelv – nyilvánvalóbbak, mint mások. A sokszínűség azonban túlmutat ezeken a szempontokon. A „kevesebb lehetőséggel rendelkező emberek” fogalommeghatározásában foglaltak szerint különböző fogyatékoságokra/képességekre, képzettségi szintekre, társadalmi hátterekre, gazdasági helyzetekre, egészségi állapotokra vagy a származási helyre is utal.

E dokumentum célja, hogy elismerje és hirdesse a sokszínűséget annak érdekében, hogy a különbség inkább a tanulás pozitív forrásává, mintsem a negatív verseny és az előítéletek okozójává váljon. Az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület programjaiban részt vevő embereket és szervezeteket fel kell vértetni azokkal a kompetenciákkal, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a sokszínűséggel dolgozzanak, és a lehető legjobban kihasználhassák a sokszínűség által kínált lehetőségeket a program gazdagítása érdekében. Ez elősegíti a társadalom különböző rétegeibe tartozó személyek közötti pozitív interakciókat, és végső soron javítja a kevesebb lehetőséggel rendelkező emberek helyzetét.

5. A programok befogadást és sokszínűséget támogató mechanizmusai

A tevékenységi formáknak aktívan meg kell teremteniük a különböző háttérrel (kultúrák, képességek, nézetek stb.) rendelkező emberek közötti személyes és online interakciót. A programok az e tevékenységek során bekövetkező pozitív személyes találkozásokat ösztönző és lehetővé tevő módszertant, struktúrákat és hálózatokat kínálnak. A megszerzett kompetenciák segítsék az embereket abban, hogy visszatéréskor el tudjanak igazodni a sokszínűségben, és hozzájáruljanak a társadalmi kohézióhoz. A nem marginalizálódott emberek és a kevesebb lehetőséggel rendelkező emberek közötti párbeszédet minden tevékenység során ösztönözni kell, többek között annak érdekében, hogy ez utóbbiak ne érezzék magukat megbélyegzettnek a háttérük miatt.

A programoknak különösen az alábbi, a befogadás és a sokszínűség támogatására és előmozdítására irányuló jellemzőket és mechanizmusokat kell felmutatniuk.

a) Befogadás és sokszínűség mint prioritások az értékelési folyamatban

A befogadás és a sokszínűség mindkét program esetében része a finanszírozási kérelmek kiválasztási kritériumainak és a pénzügyi támogatás elosztása kritériumainak. A támogatás-odaítélési folyamatban elsőbbséget kell biztosítani az olyan minőségi projekteknek, amelyek aktívan kezelik a befogadást és a sokszínűséget, és amelyekben kevesebb lehetőséggel rendelkező résztvevők, új és önszerveződő szervezetek vesznek részt.

Hasonlóképpen, a befogadás és a sokszínűség elveinek aktív érvényesítése részét képezi a mobilitási tevékenységek keretében benyújtott akkreditáció iránti kérelmek kiinduló értékelésének, valamint az akkreditált kedvezményezettek folyamatos értékelésére

vonatkozó kritériumoknak is. A lehetőségek jobb azonosítása, a befogadás és a sokszínűség előmozdítását célzó projektek nyomon követése és az azokhoz való iránymutatás-nyújtás érdekében az értékelők számára célzott iránymutatásokat és speciális képzési lehetőségeket kell biztosítani.

b) A programok hozzáférhetősége és felhasználóbarát jellege

Mindkét program törekszik arra, hogy felhasználóbarát megközelítést alkalmazzon és a programokkal kapcsolatos iránymutatás-nyújtási, pályázási és jelentési mechanizmusokat, dokumentumokat és formanyomtatványokat egyértelműbbé, rövidebbé és érthetőbbé tegye. Ez lehetőség szerint magában foglalja a különböző nyelvek és formátumok használatát, valamint a digitális tanulási környezetek felhasználóbarát jellegének és hozzáférhetőségének biztosítását. Az online platformok (pl. az eTwinning, a School Education Gateway, az Európai Ifjúsági Portál, az EPALE és az Erasmus+ mobilalkalmazás) úgy vannak kialakítva, hogy mindenki számára egyenlő hozzáférést biztosítsanak és megkönnyítsék a részvételt, de különösen a kevesebb lehetőséggel rendelkező résztvevők, például a látássérültek vagy a csekély digitális kompetenciákkal rendelkezők számára.

c) Előkészítő látogatások

A finanszírozott projektek részeként és különösen abban az esetben, ha kevesebb lehetőséggel rendelkező résztvevők vesznek részt mobilitási tevékenységekben, a projektszervezők előkészítő látogatásokat tehetnek a tevékenységet egy másik országban rendező szervezeteknél, adott esetben ezekkel a résztvevőkkel együtt. Bizonyos tevékenységek esetében ezeket a látogatásokat az egyes résztvevők önállóan, vagy egy családtaggal illetve kísérő személlyel is megtehetik. E látogatások célja minőségi tevékenységek biztosítása az adminisztratív intézkedések előmozdítása és előkészítése, a bizalomépítés, a megértés, valamint az érintett szervezetek közötti szilárd partnerségek kialakítása révén. Az előkészítő látogatás segíthet a személyre szabott támogatás biztosításában és a résztvevő egyéni igényeinek – adott esetben a projektszervezővel együtt végzett – felmérésében, valamint az érintett szervezetek által meghozandó kapcsolódó intézkedésekben.

d) Megerősített mentorálás

A „megerősített mentorálás” olyan intenzifikált mentorálási folyamatot jelent, amely a programok bizonyos tevékenységeiben a kevesebb lehetőséggel rendelkező résztvevők támogatására használható, amennyiben nem képesek önállóan vagy a szokásos mentorálási vagy tutorálási támogatással végrehajtani valamely tevékenységet. A megerősített mentorálás szorosabb kapcsolattartást, gyakoribb találkozásokat és a feladatok elvégzésére szánt hosszabb időt foglal magában. Ez garantálja a résztvevők lépésről lépésre történő támogatását a projekttevékenységek alatt, valamint a munkaidőn kívüli időszakokban. A megerősített mentorálás a lehető legnagyobb függetlenség elérését biztosítja a résztvevők számára, hozzájárulva ezáltal a projekt sikeres végrehajtásához.

e) Célzott pénzügyi támogatás

A programok pénzügyi támogatási mechanizmusokat kínálnak¹⁸, hogy lehetővé tegyék és előmozdítsák a projektek keretében a befogadást és sokszínűséget:

¹⁸ Az itt említett kiegészítő támogatáson túl a programoknak törekedniük kell arra, hogy a rendszeres támogatásokat a lehető leghamarabb, még a projektek megkezdése előtt kifizessék (annak érdekében, hogy a résztvevőknek ne kelljen saját zsebből előleget fizetniük).

- kiegészítő finanszírozás, amelynek célja, hogy fedezze a kevesebb lehetőséggel rendelkező résztvevők olyan sajátos szükségleteinek költségeit, amelyek ahhoz szükségesek, hogy társaikkal egyenlő feltételek mellett vehessenek részt, ideértve például a megerősített mentorálást, vagy a testreszabott utazással és szállással, személyes segítségnyújtással vagy speciális interkulturális vagy nyelvi felkészítéssel kapcsolatos költségeket;
- további pénzügyi támogatás azon szervezetek számára, amelyek a befogadást és a sokszínűséget aktívan előmozdító projekteket bonyolítanak le – különösen a nehezen elérhető csoportok elérése végett; az esetlegesen keletkező többletmunkateherhez, valamint a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyeknek a projektben való teljes körű részvételét támogató személyzet számára;
- rugalmas és könnyen érthető pénzügyi mechanizmusok a különböző célcsoportok igényeihez való jobb nemzeti szintű alkalmazkodás érdekében, valamint a más nemzeti/európai alapokkal való lehetséges szinergiák kialakítása érdekében; beleértve az egyéni szükségletekhez kapcsolódó költségek előzetes vagy folyamatos finanszírozásának lehetőségét annak érdekében, hogy a kevesebb lehetőséggel rendelkező résztvevő(k)et és a pályázó szervezetet mentesítsék a pénzügyi terhektől, vagy hogy ösztönözzék a nemzeti támogatás hordozhatóságát a külföldi mobilitásban való részvétel során;
- kifejezetten olyan kisebb szervezetek támogatására szánt célzott finanszírozás, amelyek kevés vagy semmilyen korábbi tapasztalattal nem rendelkeznek a programok keretében történő pályázatbenyújtás terén, ideértve az egyszerűsített és rugalmasabb finanszírozási eljárást is.

A kiegészítő pénzügyi támogatási lehetőségeket érthetően ki kell fejteni, és átlátható módon elérhetővé kell tenni a potenciális kedvezményezettek számára.

f) Kisebb, könnyebben hozzáférhető tevékenységek

A tervezési és finanszírozási szabályok modelljeinek köszönhetően a programok egyes részei különösen alkalmasak a kisebb adminisztratív kapacitással rendelkező szervezetek számára (mivel a kevesebb lehetőséggel rendelkező embereket támogató szervezetek néha rendelkezhetnek kisebb adminisztratív kapacitással) vagy a program új részt vevő szervezetei számára. Ezeket a tevékenységeket kisebb és rugalmasabb támogatási összegek, egyszerűbb adminisztratív és jelentéstételi követelmények, valamint rövidebb projektidőtartam jellemzi. Ugyanakkor ezeket a tevékenységeket más finanszírozási lehetőségek elérésének egyik módjaként alakították ki, lehetővé téve a szervezetek számára, hogy a programok által kínált különböző fellépéseken belül növekedjenek és kiépítsék kapacitásaikat.

g) Fokozatos kapacitásépítési pályák

Az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület különböző projektformái lehetővé teszik az emberek (különösen a kevesebb lehetőséggel rendelkezők) – életük különböző szakaszaiban fennálló – igényeinek és lehetőségeinek megfelelő, határokon átnyúló tapasztalatok nyújtását, és ezáltal a kapacitás fokozatos kiépítését. A szervezeteket ösztönözzük, hogy a programokat használják a résztvevők személyes és oktatási fejlődésének eszközeként.

h) A projekt formátuma és a mobilitás időtartama

A rövid távú és kisleptékű mobilitás lehet az első tapasztalat a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyek számára, akik körülményeik miatt nem tudnak részt venni a mobilitás szokásos időtartamában vagy nem érzik felkészültnek magukat ilyen részvételre. Az első tapasztalat segíthet ezeknek a csoportoknak abban, hogy második lépésként hosszabb távú és nagyobb léptékű projektekben vegyenek részt. A csoportos projekteket továbbá egyéni tevékenységek követhetik, és a rövid távú fizikai mobilitás a virtuális mobilitás és a vegyes intenzív programokban való részvétel formájában szerzett online tapasztalatokkal kombinálható.

i) Helyi szintű európai tevékenységek

Egyes tevékenységek helyi szinten kínálnak tanulási lehetőségeket – amelyek mindig erős európai dimenzióval párosulnak – nemzetközi résztvevők bevonása révén, a projekt témáján keresztül vagy mindkettő révén. Az ilyen típusú tevékenységek a programokban szerzett első tapasztalatként szolgálhatnak azon résztvevők számára, akiknek nincs önbizalma ahhoz, hogy első alkalommal külföldön vegyenek részt a tevékenységekben. A kevesebb lehetőséggel rendelkező résztvevők számára ezek az ismertebb környezetben megvalósuló európai projektek hídként szolgálhatnak más, határokon átnyúló tapasztalatok megszerzéséhez.

j) Online cserék

A program a kevesebb lehetőséggel rendelkező résztvevő(k) számára további és kiegészítő lehetőségként online interkulturális csereprogramokat is kínál. Az olyan projektek, mint a virtuális csereprogramok, a különböző földrajzi régiókból származó embereket tematikus projektek köré szervezik. Ezek az online cserék hidat jelenthetnek egy későbbi szakaszban megvalósuló, határokon átnyúló fizikai mobilitás felé is, és inkább ki kell egészíteniük, mintsem helyettesíteniük kell azokat. Virtuális tantermetek és virtuális tanulási tereket használnak távoktatásra, ugyanakkor a mobilitásban részt vevő diákok mentorálási támogatásának fokozására is.

k) A nyelvtanulás támogatása

Mivel a nyelvi kompetenciát rendszeresen említik a programokban való részvétel akadályaként, a programok keretébe tartoznak a mobilitási tevékenységeket támogató nyelvtanulási lehetőségek is. Ezt a támogatást vagy az Erasmus+ online nyelvi támogatáson keresztül, vagy amennyiben az utóbbi nem áll rendelkezésre egyéb pénzügyi nyelvi ösztönzők révén nyújtják, akár csak a speciális nyelvtanulást igénylő tevékenységekhez. Más formákban, például jelnyelv használatával kell biztosítani, ha az online tanulás nem megfelelő eszköz a célcsoportok eléréséhez.

6. A szervezetek szerepe a projektek előkészítésében, bevezetésében és nyomon követésében

A pályázó szervezeteknek projektjeik során foglalkozniuk kell a befogadással és a sokszínűséggel. A szervezeteknek kulcsszerepük van a befogadás megvalósításában, különösen a szervezetfejlesztés (a befogadással kapcsolatos projektek kezeléséhez szükséges többletkapacitás megszerzése és kiépítése, valamint szervezeten belüli terjesztése), valamint a résztvevők megszólítása és a velük való kapcsolattartás tekintetében a projekt előtt, alatt és után. Az alábbi iránymutatások támogatják e tevékenységek és projektek tervezését és végrehajtását.

a) Hálózatépítés és kapacitásépítés a befogadás és a sokszínűség érdekében

A szervezeteket arra kérjük, hogy szükségleteiknek és közösségük szükségleteinek megfelelően foglalkozzanak a befogadással és a sokszínűséggel. A kifejezetten a befogadással és a sokszínűséggel foglalkozó, valamint a szervezeteikben kevesebb lehetőséggel rendelkező résztvevőkkel foglalkozó személyzet számára előnyös lehet, ha együttműködik más szervezeteknél tevékenykedő partnerekkel a kevesebb lehetőséggel rendelkező emberek támogatása érdekében. E munkatársak jó helyzetben vannak ahhoz, hogy a programok keretében olyan projekteket szervezzenek, amelyek a befogadásra és a sokszínűségre összpontosítanak. A programformák és a támogatási struktúrák jó lehetőséget nyújtanak számukra ahhoz, hogy a szervezetükön belül kialakítsák a befogadással és a sokszínűséggel kapcsolatos saját megközelítésüket. A szervezeteknek ki kell építeniük a kompetenciákat azáltal, hogy folyamatosan képzést nyújtanak, értékelik és fejlesztik kapacitásaikat a társadalmi befogadás fokozása és a sokszínűség előmozdítása érdekében. Különböző formájú támogatások – például képzések, társaktól való tanulási tapasztalatok és szakmai látogatási lehetőségek – szervezhetők azzal a céllal, hogy e tekintetben növeljék kapacitásukat.

Ami a mobilitási projekteket illeti, a szervezeteknek kölcsönösségre kell törekedniük a kevesebb lehetőséggel rendelkező résztvevők fogadása tekintetében, és ennek megfelelően kell megtervezniük projektjeiket partnerségeik keretében. Ez lehetőséget teremt a partnerség iránti bizalom és a partnerség keretében a szakértelem növelésére. A mobilitási projekteket működtető szervezeteknek elő kell mozdítaniuk a szervezeten belüli együttműködést a befogadás és a sokszínűség területén szakértelemmel rendelkező érintett személyzet között.

A szervezeteknek ki kell használniuk a programok által kínált képzési lehetőségeket is. A nemzeti irodák, az erőforrásközpontok vagy más tapasztalt szervezetek által irányított együttműködési vagy hálózatépítési tevékenységek, illetve az olyan online platformok által kínált lehetőségek révén, mint az EPALE, a School Education Gateway vagy az eTwinning, növelhetik kapacitásukat a befogadást és a sokszínűséget elősegítő, magas színvonalú projektek működtetésére, valamint kialakíthatják a megbízható partnerek hálózatát. Ezeket a tevékenységeket úgy kell megszervezni, hogy azok mindenki számára hozzáférhetőek legyenek, logisztikai szempontból is.

b) A résztvevők méltányos és átlátható kiválasztása

A szervezetek kiválasztási eljárásainak figyelembe kell venniük a méltányosságot és a befogadást, és átfogóan kell értékelniük a pályázók érdemeit és motivációját. Fontos törekedni arra, hogy egyenlő hozzáférést biztosítsanak a lehetőségekhez, és személyre szabott támogatást nyújtsanak a résztvevőknek szükségleteik alapján. A részvétel bővítése érdekében a szervezeteket ösztönözzük arra, hogy a tanulási szolgáltatáson belül hozzanak létre beépített lehetőségeket (például a felsőoktatás terén „mobilitási ablakokat”), és vegyék fontolóra a különböző mobilitási formákat a célcsoportok elérése és részvételük megkönnyítése érdekében (pl. vegyes és rövid távú mobilitás). A szervezeteket arra ösztönözzük, hogy a célcsoport igényei alapján használják ki a programok különböző projektformáit.

c) Tájékoztatás és megszólítás

A megszólítási tevékenységek kiemelkedő fontosságúak a programok számára annak biztosítása érdekében, hogy minden lehetőség ismert legyen, és eljusson azokhoz a célcsoportokhoz is, amelyek nehezen férnek hozzá a programokhoz.

A szervezeteknek széleskörű tájékoztatást kell nyújtaniuk a különböző lehetőségekről és támogatási mechanizmusokról. A kevesebb lehetőséggel rendelkező személyeket saját személyes környezetükben kell megszólítani a módszernek a sajátos információs szükségleteikhez való igazítása révén. Az alulreprezentált csoportok tájékoztatásának

egyik fontos sikertényezője az e célcsoportokkal helyi/regionális szinten dolgozó érdekelt felekkel való együttműködés.

A kevesebb lehetőséggel rendelkező emberek megszólítására irányuló konkrét megközelítések és intézkedések többek között a következők:

- i. Személyes találkozók vagy rendezvények a kevesebb lehetőséggel rendelkező sajátos célcsoportok számára (pl. külön információs napok számukra);
- ii. Együttműködés a kevesebb lehetőséggel rendelkező emberek bevonásával kapcsolatos területeken tevékenykedő szervezetekkel és magánszemélyekkel mint közvetítőkkel, hogy szükség esetén megszólítsák az egyes célcsoportokat;
- iii. Célzott promóciós anyagok és kiadványok a megfelelő nyelveken – ideértve a jelnyelvet is –, és megfelelő formátumokban, például nagy méretű betűkkel, könnyen érthetően és Braille-írással, tájékoztatást nyújtva arról, hogy a kevesebb lehetőséggel rendelkező emberek támogatása érdekében esetleg további finanszírozásban részesülhetnek;
- iv. Világos és érthető tájékoztatási és kommunikációs nyelvezet. Kerüljék az elvont nyelvezetet és a fölösleges bonyolultságot, és a lehető legnagyobb mértékben használják a vizuális anyagokat;
- v. Beszámolók, „nagykövetek” és példaképek: a kevesebb lehetőséggel rendelkező korábbi résztvevők és az öregdiák-hálózatok és szervezetek, például az Erasmus öregdiák-szövetség (ESAA), az Erasmus nagykövetek vagy az Erasmus+ Fiatalok lendületben programban aktívan részt vett fiatalok stb. segíthetnek abban, hogy népszerűsítsék a programokat a kevesebb lehetőséggel rendelkező emberek körében azáltal, hogy megosztják saját tapasztalataikat barátaikkal, diáktársaikkal, szervezetük személyzetével, újságírókkal vagy iskolákkal.

d) A résztvevők felkészítése és támogatása valamennyi projektszakaszban

A szervezeteknek jól fel kell készíteniük a résztvevőket a projektjükre, és támogatniuk kell őket tapasztalataik megszerzése előtt, alatt és után. A résztvevők igényeiről és véleményéről aktívan tájékozódni kell, azokat értékelni kell és a lehető legnagyobb mértékben figyelembe kell venni a projekt valamennyi szakaszában, különösen a számukra megfelelőbb tevékenységtípusok és ezek bevezetésének módja tekintetében.

i. A projekt előtt

A szervezeteket arra ösztönözzük, hogy a lehető legnagyobb mértékben egyszerűsítsék a projektjeikben való részvételre vonatkozó belső eljárásaikat. A szervezeteknek támogatniuk kell a potenciális résztvevőket a programokban való részvételben: segíteniük kell őket az adminisztratív munkával (regisztráció, dokumentumok, beszámolók stb.). A résztvevőknek a képességeik kibontakozását előmozdító személyes segítségben, nyelvi támogatásban, kulturális felkészítésben kell részesülniük, és meg kell érteniük, hogy mit várnak tőlük, és kihez fordulhatnak oktatási, adminisztratív és személyes támogatásért a tevékenységek során.

ii. A projekt alatt

A tevékenységeket a kevesebb lehetőséggel rendelkező résztvevők igényeihez kell igazítani, pl.: inkluzív oktatási módszerek vagy a kísérő személyek által a mobilitás során nyújtott támogatás. A szervezeteknek számos támogató tevékenységet kell biztosítaniuk, hogy elősegítsék a társadalmi befogadást és a sokszínűség különféle típusaival való pozitív kapcsolatot. Ajánlott, hogy a szervezetnél legyen egy alkalmazott vagy partner, akivel megoszthatják tapasztalataikat, és megelőzhetik vagy kezelhetik a nehézségeket. Tekintettel arra, hogy a programok jelentős hatást gyakorolhatnak a kevesebb lehetőséggel rendelkező emberekre, különös figyelmet kell fordítani a projekt során a tanulási folyamatra és eredményekre, valamint a projekt befejezése után vagy annak vége felé a kifejlesztett kompetenciák dokumentálására.

iii. A projekt után

A szervezeteknek értékelniük kell a projekt tapasztalatait és annak a résztvevőkre gyakorolt hatását, és támogatniuk kell a tanulási tapasztalat elismerését. A szervezeteket ösztönözzük arra, hogy vonják be a visszatért résztvevőket a helyi tevékenységekbe (tájékoztatásba, támogató tevékenységekbe) a tapasztalatok maximalizálása és a jövőbeli résztvevők ösztönzése érdekében.

e) A közösségi részvétel ösztönzése és támogatása

A programok pozitív hatást gyakorolnak a társadalmi befogadásra és a közvetlen érintettekben túlmutató sokszínűség kezelésére. A befogadással kapcsolatos tevékenységeknek szorosan kapcsolódniuk kell a közösségi igényekhez. E tekintetben a szervezeteknek ösztönözniük kell a résztvevőket arra, hogy a projekt alatt vegyenek részt a helyi közösségekben és a polgári szerepvállalást ösztönző tevékenységekben és ezért különféle elismerésekben részesüljenek. A nemzetközi tevékenység helyi hatásának növelése érdekében olyan korábbi résztvevőket és helyi résztvevőket is bevonhatnak, akik (még) nem tudnak a fizikai mobilitáshoz csatlakozni. A szervezeteknek a meglévő eszközök segítségével lehetőség szerint hivatalosan el kell ismerniük a résztvevők önkéntes munkáját.

7. A nemzeti irodák, az erőforrásközpontok és az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) szerepe

A nemzeti irodák létfontosságúak a projektek támogatásához abban, hogy azok a lehető leginkluzívabbak és legváltozatosabbak legyenek. A programok koherens és hatékony végrehajtása érdekében a nemzeti irodáknak bizonyos közös iránymutatásokat kell követniük, melyek kellő rugalmasságot biztosítanak ahhoz, hogy a hazai körülményeikhez igazodjanak. A programok végrehajtását támogató erőforrásközpontok szintén kulcsfontosságú szerepet játszanak e stratégia előmozdításában és bevezetésében, különösen az ismeretgyűjtés, valamint a nemzeti irodák személyzete és a programok kedvezményezettjei számára kapacitásépítő tevékenységek kidolgozása és végrehajtása tekintetében.

Az Európai Bizottság Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynöksége (EACEA) ugyanilyen fontos szerepet tölt be a programok központilag irányított részeiben. A partnerországokban az uniós küldöttségek és – ha vannak ilyenek – a nemzeti Erasmus+ központok tevékenysége szintén alapvető fontosságú abból a szempontból, hogy közelebb hozzák a programot a stratégia célcsoportjaihoz.

A nemzeti irodáknak, az erőforrásközpontoknak és az EACEA-nak tájékoztatást kell nyújtaniuk a befogadást és a sokszínűséget előmozdító projektek különböző

lehetőségeiről és támogatási mechanizmusairól. A kevesebb lehetőséggel rendelkező embereket saját személyes környezetükben kell megszólítani a velük dolgozó szervezetek közreműködésével és a módszernek a sajátos információs szükségleteikhez való igazítása révén.

Emellett az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület programjait végrehajtó valamennyi szervezetet felkérjük, hogy gondolja át saját struktúrái és tevékenységei tekintetében a hozzáférhetőséget, a befogadást és a sokszínűséget. Ennek keretében figyelmet kell fordítani arra, hogy az eseményhelyszínek akadálymentesek legyenek, jelnyelvi tolmácsolást és/vagy feliratozást biztosítsanak az eseményeken, legyenek akadálymentes weboldalak és anyagok, figyelembe vegyék a sokszínűséget a felvétel során, valamint szakértői és értékelői bázisuk tekintetében.

E stratégia bevezetése és az azzal kapcsolatos tájékoztatás során valamennyi érintett szereplő kötelezettséget vállal arra, hogy rendszeres kapcsolatot tart fenn és konzultál az érintett területeken működő szervezetekkel és szakértőkkel.

a) Információszolgáltatás és tájékoztatás

A nemzeti irodák fontos szerepet játszanak az országukban folytatott megszólítási és tájékoztatási tevékenységekben. Információs stratégiájukat konkrét célcsoportokhoz kell igazítaniuk nemzeti körülményeik figyelembevételével. Ösztönözzük őket, hogy nyilvánosan kommunikáljanak a befogadással és sokszínűséggel kapcsolatos nemzeti cselekvési terveikről, és biztosítsák a legmagasabb szintű átláthatósági normákat a befogadással és sokszínűséggel kapcsolatos projektek odaítélése során.

A nemzeti irodáknak emellett megfelelő és hozzáférhető tájékoztató anyagokat kell kidolgozniuk, különböző megszólítási és információs csatornákat kell használniuk, és proaktív módon meg kell célozniuk és fel kell venniük a kapcsolatot a befogadás és a sokszínűség szempontjából releváns területeken tevékenykedő szervezetekkel. Ajánlott tájékoztató anyagokat kidolgozniuk és rendelkezésre bocsátaniuk hozzáférhető nyelveken – ideértve a jelnyelvet is –, és megfelelő formátumokban, továbbá gyűjteniük és használniuk a bevált gyakorlatok példáit, valamint hálózatépítési lehetőségeket kínálniuk az érdekelt felek számára.

b) Támogató megközelítés

A nemzeti irodáknak szisztematikus, méltányos és testreszabott támogatást kell nyújtaniuk a befogadással és sokszínűséggel kapcsolatos projektek szervezői számára a projektciklus valamennyi szakaszában. Ez különösen fontos a programok új résztvevői és a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyeket is magukban foglaló pályázók számára, hogy megszűnjenek a teljes körű részvételük útjában álló akadályok. A nemzeti irodák maguk is biztosíthatják ezt a támogató megközelítést, vagy multiplikátorokból, coachokból, projektlátogatókból, telefonon, közösségi médiában vagy e-mailben biztosított tanácsadásból stb. álló rendszereket hozhatnak létre.

Feladataik közé tartozik a kiegészítő támogatás szintjének meghatározása nemzeti körülményeik alapján és átlátható kritériumok szerint. A nemzeti irodáknak elegendő emberi és pénzügyi erőforrást kell biztosítaniuk e megközelítés hatékony bevezetéséhez és folyamatos alkalmazásához.

c) Stratégiai fellépés

A nemzeti irodáknak az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület vonatkozásában nemzeti cselekvési tervet kell kidolgozniuk az országban tapasztalható valóságos helyi

viszonyok alapján, de mindig összhangban az európai szintű stratégiával. A nemzeti irodák összpontosíthatnak a stratégiai prioritásokra (pl. egy vagy több kizárási tényezővel szembesülő csoportok támogatása), de nem zárhatnak ki egyetlen más célcsoportot sem, amennyiben azok pályáznának.

Az irodák munkaprogramjainak fel kell sorolniuk azokat az intézkedéseket, amelyek hozzájárulnak nemzeti cselekvési tervükhöz és az európai szintű stratégiához.

Nyilvánosan kell kommunikálniuk a befogadással és sokszínűséggel kapcsolatos nemzeti cselekvési terveikről, és biztosítaniuk kell a legmagasabb szintű átláthatósági normákat a befogadással és sokszínűséggel kapcsolatos projektek odaítélése során.

d) A befogadásért felelős tisztségviselők

Minden egyes nemzeti irodának ki kell neveznie legalább egy, a befogadásért és sokszínűségért felelős tisztségviselőt, aki a befogadással és sokszínűséggel kapcsolatos tevékenységeket koordinálja a nemzeti irodánál. Ez a tisztségviselő lesz a többi nemzeti iroda, a Bizottság és az erőforrásközpontok felé a kapcsolattartó a témában.

Továbbá a nemzeti irodák valamennyi alkalmazottjának ismernie kell nemzeti stratégiájukat és az uniós stratégiát, és érvényesítenie kell azokat a programok valamennyi tevékenysége tekintetében.

E tekintetben a befogadásért felelős tisztségviselőknek segíteniük kell a befogadás és a sokszínűség érvényre juttatását nemzeti irodáikban és meg kell osztaniuk a befogadással és sokszínűséggel kapcsolatban szerzett szakértelmüket és ismereteiket a kollégákkal. Ezt a megközelítést a projektekben is fel kell használniuk, és segíteniük kell azon célcsoportok feltérképezését, amelyek e stratégia révén nem érhetők el sikeresen.

e) Képzés és hálózatépítés a szervezetek, a nemzeti irodák személyzete és az értékelő szakértők számára

A nemzeti irodáknak és az erőforrásközpontoknak képzést, hálózatépítést és bemutatókat kell szervezniük a befogadás és a sokszínűség szempontjából releváns területeken tevékenykedő szervezetek számára nemzeti és nemzetek feletti szinten egyaránt. A befogadást és a sokszínűséget elősegítő projektek szervezői és a programok képviselői közötti párbeszéd minden érintett számára előnyös.

Más nemzeti eszközök mellett az Erasmus+ program keretébe tartozó képzési és együttműködési tevékenységek (TCA) és az Európai Szolidaritási Testület keretébe tartozó hálózatépítési tevékenységek (NET) összehangolt alkalmazása fontos eszközei a kapacitásépítésnek és a hálózatépítésnek.

Ugyanakkor az illetékes szakemberek által nyújtott célzott képzésre van szükség a nemzeti irodák projektek értékelésében részt vevő személyzete és szakértői számára annak érdekében, hogy kapacitásokat építsenek ki a nemzeti irodák hálózatában a befogadást és a sokszínűséget előmozdító projektek jobb értékelése és irányítása érdekében. Különös figyelmet kell fordítani a befogadást és a sokszínűséget előmozdító projektekben rejlő lehetőségek teljes körű kiaknázására és a sikeres projektek bővítésére.

Felkérjük a nemzeti irodákat, hogy vonjanak be kevesebb lehetőséggel rendelkező embereket az értékelői csapatukba és értékelő bizottságaikba azzal a céllal, hogy szakértelmükre építve megosszák azt más értékelőkkel, tájékoztassanak és biztosítsák a projektek jobb értékelését. A lehetőségek jobb azonosítása, a befogadás és a sokszínűség előmozdítását célzó projektek nyomon követése és az azokhoz való iránymutatás-nyújtás érdekében a nemzeti irodák alkalmazottai és a szakértő értékelők számára célzott iránymutatásokat és speciális képzési lehetőségeket kell biztosítani.

f) Nyomon követés és jelentéstétel

A nemzeti irodáknak felkérésre a kért formában tájékoztatniuk kell a Bizottságot a stratégia végrehajtása terén elért haladás nyomon követésére szolgáló jó néhány mutatóról.

Az irodáknak biztosítaniuk kell, hogy az informatikai eszközökben nemzeti szinten tárolt adatok a lehető legmegbízhatóbbak legyenek. Gondoskodniuk kell arról is, hogy a befogadás és a sokszínűség terén bevált gyakorlatként népszerűsített projektek jó minőségűek legyenek.

g) Más programokkal való szinergiák

A nemzeti irodáknak támogatniuk kell a kedvezményezetteket abban, hogy megtalálják a programokon belül a befogadással és sokszínűséggel kapcsolatos projektjeik szempontjából legmegfelelőbb fellépést (projektformátum), illetve hogy más/további finanszírozási lehetőségeket találjanak. Más programok, többek között az Európai Szociális Alap+, a Horizont Európa, a Digitális Európa, a Kreatív Európa vagy az Európai Gazdasági Térség finanszírozási rendszerei is releváns példaként szolgálnak.

Az irodáknak népszerűsíteniük kell a programok különböző projektformáit a kedvezményezettek körében annak érdekében, hogy a kevesebb lehetőséggel rendelkező emberek számára, akikkel együtt dolgoznak, utat nyissanak a különböző lehetőségeken át.

A más programokkal való szinergiákkal kapcsolatos bevált gyakorlatokat dokumentálni és terjeszteni kell használatuk terjesztése és a bennük rejlő lehetőségek teljes körű kiaknázása érdekében.

8. Inspiráció a sikeres tapasztalatokból és a bevált gyakorlatokból

Az Európai Bizottság a korábbi programok alapján számos tapasztalatot és bevált gyakorlatot azonosított, amelyeket online platformokon keresztül oszt meg. A következő erőforrások a befogadás témájával kapcsolatos gyakorlatokhoz, anyagokhoz és dokumentációhoz biztosítanak hozzáférést:

- **Erasmus+ projekteredmények** platform – hozzáférés valamennyi finanszírozott Erasmus+ projekthez téma, év, ország stb. szerint kereshető módon, a befogadással kapcsolatos bevált gyakorlatnak számító projektek és eredményeik azonosításának lehetőségével
- **SALTO Befogadás és sokszínűség** – képzés, kiadványok vagy erőforrások a kevesebb lehetőséggel rendelkező résztvevőkkel folytatott nemzetközi ifjúsági munkához
- **Stratégiai partnerség a befogadásért** – azon nemzeti irodák konzorciuma, amelyek stratégiai megközelítést dolgoztak ki az ifjúság területén a különböző országok célcsoportjainak megszólítása és bevonása érdekében
- **EPALE** – nyitott közösség a felnőttoktatásban Európa-szerte, a tanulói támogatásról szóló tematikus résszel (azaz akadályok, társadalmi befogadás, fogyatékoság)
- **School Education Gateway** – Európa online platformja az iskolai oktatás céljára, amely eszköztárat tartalmaz az inkluzív oktatás előmozdítására

- **Az Európai Szolidaritási Testület projekteredményeinek adatbázisa** – az Európai Szolidaritási Testület valamennyi finanszírozott projektjéhez hozzáférést biztosít
- **Eurodesk** – az információszoigálatók európai hálózata a fiatalok és a velük dolgozók tanulási célú mobilitásának különböző formáiról. Az Eurodesk a lehetőségek keresésére szolgáló funkcióval („Opportunity finder”) rendelkezik és az **Európai Ifjúsági Portál** egyik forrása

Emellett a programokat végrehajtó struktúráknak és a finanszírozásban részesülő szervezeteknek aktívan be kell mutatniuk a befogadással és a sokszínűséggel kapcsolatos inspiráló példákat és bevált gyakorlatokat az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület projektjeiben. Ezeket a terjesztési tevékenységeket különböző csatornákon keresztül, például online formában, nyomtatott formában, magánszemélyek közötti információcserével vagy korábbi résztvevők mint nagykövetek és multiplikátorok segítségével lehet végrehajtani.

